

ב"ה

פרשת בשלח

וישובו המים ויכסו
שמות יד, כה.

'עושי מלאכה במים רבים'

ידועה תורת הבעש"ט^[1] על הפסוק^[2] "יורדי הים באניות עושי מלאכה במים רבים":

בתיבת "אניה" יש שני פירושים: אָנְיָה - ספינה, אַנְיָה - מספד. "יורדי הים" קאי על הנשמה היורדת להתלבש בגוף, שהיא בדוגמת הים, כמו מי הים מכסים על מה שבתוכם, כן הגוף מכסה על הנשמה האלקית שבתוכו. ובירודי הים, היינו בנשמות היורדות, יש שני אופני ירידה: יש ירידה הגם שהיא ירידה בים, בכל זה יש לו ספינה^[3], והוא חינוך וסביבה של בני תורה ושומרי מצוה, אבל ישנה ירידה של תַאֲנִיָּה וְאָנִיָּה - הנשמה היורדת בגוף של ישראל שאינו בסביבה של בני תורה ושומרי מצוה. אבל ישנם ה"עושי מלאכה במים רבים", והם אלו הנשמות שצריכות לרדת לים, לעשות מלאכה גם "במים רבים", להציל את אלו הנשמות אשר ירדו בתַאֲנִיָּה וְאָנִיָּה (עד כאן לשונו).

וביאור הדברים בפרטיות יותר:

ובהקדמה – ששני הפירושים שבתיבת "אניה": הפירוש הפשוט - ספינה, והפירוש מספד, מלשון "תַאֲנִיָּה וְאָנִיָּה"^[4] - שייכים זה לזה^[5], כי, תיבת "אניה" היא בלשון הקודש, שאינו ככל הלשונות שבני-אדם הסכימו עליהם, אלא לשון שבו ניתנה התורה מלמעלה למטה^[6], ומזה מובן, שיש קשר ושייכות בין שתי המשמעויות שבתיבה זו.

ועל פי זה מפרש הבעל שם טוב מה שכתוב "יורדי הים באניות":

"יורדי הים" - קאי על הנשמה שנמצאת למעלה, "חצובה תחת כסא הכבוד"^[7], ואחר כך יורדת "מאיגרא רמה לבירא עמיקתא"^[8], עד שמתלבשת בגוף בעולם הזה הגשמי, שהוא כמו "ים" שיש בו "מים רבים"^[9],

ויש צורך בזהירות שלא לטבוע ב"מים רבים", ולהבטיח ש"מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה"^[10],
ה"אהבה שהקב"ה אוהב לישראל"^[11], והאהבה שישראל אוהבים את הקב"ה^[12].

ו"יורדי הים" - הנשמות שבאים למטה - הם "באניות", בשני אופני "אניה":

יש נשמות שאופן ירידתם בגוף, גידולם וחינוכם, הוא כמו ירידה ב"אָנְיָה", "ספינה", שמגינה על מי שנמצא
בה שלא יזקק ממי הים, ואדרבה: על ידי ה"אָנְיָה" יש ביכולת "יורד הים" לנסוע ולהגיע למחוז חפצו, והיינו,
שירידה זו היא צורך עליה - לפעול הענין ד"ושכנתי בתוכם"^[13], לעשות לו יתברך דירה בתחתונים^[14].

אך יש נשמות שירידתם בגוף היא באופן של "תְּאֲנִיָּה וְאָנְיָה", היינו, שלא זו בלבד שהגוף אינו מסייע למילוי
השליחות בעולם, אלא עוד זאת, שגורם לו צרות ומספד כו' - היפך מילוי השליחות.

ועל זה נאמר בהמשך הפסוק "עושי מלאכה במים רבים" - שישנם אלו שהשליחות שלהם היא להתעסק עם
אלו שנמצאים "במים רבים", לעזור ולסייע להם, שלא זו בלבד שלא יטבעו במי הים, אלא יהיו "יורדי הים"
כדבעי.

...נמצא שיש שלשה סוגים אצל בני ישראל: ישנם כאלו שיכולים לדאוג לעצמם, ודיים שיפקיעו את עצמם;
ישנם כאלו שאינם יכולים לדאוג אפילו לעצמם, ועל אחת כמה וכמה שאינם יכולים לסייע להזולת; וישנם
כאלו שלא זו בלבד שיכולים לדאוג לעצמם ולמלא את השליחות בנוגע לעצמם, אלא השליחות שלהם היא
גם להיות "עושי מלאכה במים רבים", לעזור לאלו שעלולים לטבוע "במים רבים".

קטע משיחת יו"ד שבט, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשכ"ה ע' 160.

[1] ספר הזכרונות ח"ב ע' 427. וראה גם שם ע' 27 ואילך.

[2] תהלים קז, כג.

[3] ראה גם תו"מ חט"ז ע' 19. וש"נ.

[4] לשון הכתוב - ישעי' כט, ב. איכה ב, ה.

[5] ראה גם תו"מ חמ"א ע' 296. וש"נ.

- [6] ראה פרדס (שכ"ב פ"א) ושל"ה (יא, א) - הובא בתו"א משפטים עח, רע"א. וראה גם אג"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"ב ע' תתטז ואילך.
- [7] ראה זח"ג כט, רע"ב. ובהנסמן בנצו"ז לזח"א קיג, א.
- [8] ע"פ לשון חז"ל - חגיגה ה, ב.
- [9] ראה תו"א ר"פ נח.
- [10] שה"ש ח, ו. וראה תו"א שם.
- [11] שהש"ר עה"פ (פ"ח, ז).
- [12] ראה יל"ש תהלים רמז תתעד. תדבאר פכ"ח.
- [13] תרומה כה, ח.
- [14] ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפל"ו. ובכ"מ.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמייה, צבייה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה